

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
Јавног комуналног предузећа за одржавање чистоће и пијаца
„Комуналац“, Чачак
по ревизији сврсисходности пословања**

**„Ефикасност наплате потраживања у јавним предузећима која
пружају комуналне услуге корисницима“**

**Број: 400-882/2023-04/64
Београд, 5. април 2024. године**

Садржај

1	УВОД.....	5
2	НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА	6
	ПРИОРИТЕТ 1 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року од 90 дана	6
2.1	Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања.....	6
2.1.1	Налаз 2.1. Јавна предузећа нису у потпуности и детаљно интерним актом уредила поступак наплате потраживања комуналних услуга.....	6
2.1.1.1	Опис несврсисходности	6
2.1.1.2	Исказане мере исправљања.....	6
2.1.1.3	Оцена мера исправљања.....	6
2.2	Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин.....	7
2.2.1	Налаз 3.1. Јавна предузећа нису интерним актом уредила начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе	7
2.2.1.1	Опис несврсисходности	7
2.2.1.2	Исказане мере исправљања.....	7
2.2.1.3	Оцена мера исправљања.....	7
	ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана.....	7
2.3	Закључак 1. Јавна предузећа својим активностима нису обезбедила тачне, потпуне и ажурне евиденције, нити потпуно и благовремено фактурисање услуга, што је умањило њихову ефикасност приликом утврђивања тачног стања потраживања по основу пружених комуналних услуга.	7
2.3.1	Налаз 1.1. Комуналне услуге се не фактуришу свим корисницима услуга, док се делу корисника, фактуре не достављају редовно на месечном нивоу и не садрже све потребне елементе, односно тачан износ укупног дуга	7
2.3.1.1	Опис несврсисходности	7
2.3.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	8
2.3.2	Налаз 1.2. Јавна предузећа не располажу тачним, потпуним и ажурним евиденцијама о потраживањима по основу пружених комуналних услуга.....	8
2.3.2.1	Опис несврсисходности	8
2.3.2.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	9
2.4	Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања... 10	
2.4.1	Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин	10
2.4.1.1	Опис несврсисходности	10
2.4.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	11

2.5	Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин.....	12
2.5.1	Налаз 3.2. Јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, али то не раде у континуитету и систематично.....	12
2.5.1.1	Опис несврсисходности	12
2.5.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	12
2.5.2	Налаз 3.3. Јавна предузећа о наплати комуналних услуга не извештавају на адекватан начин зато што наплату потраживања нису формулисала као мерљив циљ на годишњем нивоу, а подаци које кроз Упитнике достављају Министарству нису у потпуности реални и тачни.....	12
2.5.2.1	Опис несврсисходности	12
2.5.2.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	13
ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године.....		14
2.6	Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања... 14	14
2.6.1	Налаз 2.4. Јавна предузећа не ажурирају редовно евиденције о корисницима комуналних услуга – физичким лицима, односно немају потпуне и ажурне податке	14
2.6.1.1	Опис несврсисходности	14
2.6.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	15
3	МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА	15

1 УВОД

У Извештају о ревизији сврсисходности пословања на тему „Ефикасност наплате потраживања у јавним предузећима која пружају комуналне услуге корисницима“ број: 400-882/2023-04/47 од 11. децембра 2023. године, Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) је донела закључке и налазе.

С обзиром на то да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од субјекта ревизије захтевала достављање одазивног извештаја.

Јавно комунално предузеће „Комуналац“, Чачак је у остављеном року од 90 дана доставило Одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице.

У Одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали Одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, задовољавајуће.

2 НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 1 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року од 90 дана

2.1 Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања

2.1.1 Налаз 2.1. Јавна предузећа нису у потпуности и детаљно интерним актом уредила поступак наплате потраживања комуналних услуга

2.1.1.1 Опис несврсисходности

Увођење интерних правила путем интерних аката је уређено Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору. Сва четири посматрана предузећа пописала су процесе и процедуре унутар предузећа (израдила мапу пословних процеса), између осталог, и процес/процесе наплате потраживања, донела процедуре за одређене сегменте (репрограми и слично), али нису до краја успоставила систем финансијског управљања и контроле, јер нису донела одговарајућа интерна акта (правилнике) која би омогућила примену тј. јасно и детаљно поступање у ситуацијама када поједини корисници не измирују редовно своје обавезе за комуналне услуге. Узрок оваквог поступања је пракса из ранијег периода да се послови обављају на устаљен начин, без јасне процедуре у области наплате потраживања која у знатној мери олакшава пословање и доприносе постизању бољих пословних резултата. Непостојање интерног акта који прописује јасно поступање у случају кашњења у наплати потраживања може да повећа ризик да потраживања услед застарелости постану ненаплатива сходно одредбама Закона о облигационим односима.

ЈКП Комуналац, Чачак дали смо препоруку да у потпуности уведу систем финансијског управљања и контроле доношењем интерног акта којим ће дефинисати поступак наплате дуга, нарочито након истека валуте за плаћање а који ће бити у сагласности са другим интерним актима предузећа (Налаз 2.1. Препорука број 7 - Приоритет 1).

2.1.1.2 Исказане мере исправљања

У одазивном извештају субјект ревизије је навео да је Надзорни одбор ЈКП „Комуналац“ Чачак донео интерни акт/ Правилник о наплати доспелих потраживања, којим је детаљно уређен поступак наплате доспелих потраживања и начин вршења контроле наплате и извештавање о томе. (Доказ: Правилник о наплати доспелих потраживања, број 208/2 од 6. 3.2024. године).

2.1.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

2.2 Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин

2.2.1 Налаз 3.1. Јавна предузећа нису интерним актом уредила начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе

2.2.1.1 Опис несврсисходности

Контролне активности су писане политике и процедуре и њихова примена, а успостављају се ради пружања разумног уверавања да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво. Предуслов за примену контролних активности од стране јавног предузећа у вези са наплатом потраживања је прописивање начина вршења контроле и извештавања о томе, доношењем интерних аката. Јавна предузећа нису донела интерна акта, односно процедуре којима би прописала начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе. Узрок оваквог поступања можемо наћи у пракси из ранијег периода да се послови обављају на устаљен начин без писане процедуре. Ризик оваквог поступања је непредузимање одговарајућих мера и активности на време.

ЈКП Комуналац, Чачак препоручили смо да уведу систем финансијског управљања и контроле доношењем интерног акта којим ће дефинисати начин вршења контроле наплате комуналне услуге, као и извештавање о томе (Налаз 3.1. Препорука број 16 – Приоритет 1).

2.2.1.2 Исказане мере исправљања

У одазивном извештају субјект ревизије је навео да је Надзорни одбор ЈКП „Комуналац“ Чачак донео интерни акт/ Правилник о наплати доспелих потраживања, којим је детаљно уређен поступак наплате доспелих потраживања и начин вршења контроле наплате и извештавање о томе. (*Доказ: Правилник о наплати доспелих потраживања, број 208/2 од 6. 3.2024. године*).

2.2.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана

2.3 Закључак 1. Јавна предузећа својим активностима нису обезбедила тачне, потпуне и ажурне евиденције, нити потпуно и благовремено фактурисање услуга, што је умањило њихову ефикасност приликом утврђивања тачног стања потраживања по основу пружених комуналних услуга.

2.3.1 Налаз 1.1. Комуналне услуге се не фактуришу свим корисницима услуга, док се делу корисника, фактуре не достављају редовно на месечном нивоу и не садрже све потребне елементе, односно тачан износ укупног дуга

2.3.1.1 Опис несврсисходности

Одредбом члана 90 став 1 и 2 Закона о заштити потрошача дефинисано је да се рачуни за пружене услуге од општег економског интереса достављају без кашњења и у роковима

који омогућавају да потрошач прати остварену потрошњу и задужење за обрачунски период од највише месец дана. Иако се комунална услуга пружа, иста се не фактурише свим корисницима, делу корисника рачуни се не достављају на месечном нивоу већ једном у три месеца. Узроци за наведено се могу наћи у пракси која датира из ранијих година, у изостанку контролних активности приликом фактурисања услуга и у одлуци оснивача. Последица оваквог поступања је умањен приход предузећа, као и директна неефикасност у наплати услуга.

ЈКП Комуналац, Чачак препоручили смо да:

(1) извршене комуналне услуге фактуришу свим корисницима којима исте и пружају сагласно Закону о комуналним делатностима (Налаз 1.1. Препорука број 2 – Приоритет 2)

и
(2) фактуре за извршене комуналне услуге достављају свим корисницима на месечном нивоу сагласно одредбама Закона о заштити потрошача (Налаз 1.1. Препорука број 3 – Приоритет 2).

2.3.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да извршене комуналне услуге фактуришу свим корисницима којима исте и пружају сагласно Закону о комуналним делатностима, у одазивном извештају субјект ревизије је навео да Служба за рад са корисницима услуга на терену врши формирање базе података корисника са сеоског подручја, а у циљу испостављања редовних месечних рачуна, након техничког опремања подручја и успостављања редовне комуналне услуге. Предузеће ће sukcesивно, у наредних осам месеци, планирати набавке и набавити недостајуће посуде за одлагање отпада и прибављати податке и ажурирати базу нових корисника на сеоском подручју, како би се свим корисницима услуга одвожења смећа у сеоским подручјима испоставили рачуни. *(Доказ Акциони план).*

(2) У вези са препоруком да се фактуре за извршене комуналне услуге достављају свим корисницима на месечном нивоу сагласно одредбама Закона о заштити потрошача, у одазивном извештају субјект ревизије је навео да је ЈКП „Комуналац“ Чачак склопио уговор са Привредним друштвом за пројектовање информационог система „INFOSYS“ Д.О.О. Ужице. У предузећу је у току промена информационог система, а завршетак и стављање у потпуну функцију очекује се од 01.12.2024. године, од када ће ЈКП „Комуналац“ Чачак бити у могућности да фазичким лицима испоставља месечне фактуре од 01.12.2024. године. *(Докази: Акциони план, Уговор број 1212-3175/2023 од дана 21.12.2023. године).*

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.3.2 Налаз 1.2. Јавна предузећа не располажу тачним, потпуним и ажурним евиденцијама о потраживањима по основу пружених комуналних услуга

2.3.2.1 Опис несврсисходности

Законом о рачуноводству прописано је вођење помоћних књига, између осталог, и за потраживања као и усклађивање промета и стања помоћних књига са главном књигом. Помоћна књига потраживања треба да омогући утврђивање тачног и ажурног стања и

старосну структуру потраживања од купаца (физичких и правних лица), односно да омогући пренос почетног стања аналитички по рачунима и повезивања појединачних ставки задужења са њиховим уплатама, како би се утврдило која потраживања нису наплаћена и из ког периода датирају.

За део корисника физичких лица, потраживања у помоћним књигама имају минусна салда, а да није реч о претплатама, док су у помоћним књигама правних лица евидентирана потраживања предузећа која су брисана из регистра пре више година. Поред тога, из евиденција потраживања (нарочито физичких лица) није могуће утврдити поуздану старосну структуру у току године у циљу континуираног праћења наплате потраживања, већ се старосна структура потраживања утврђује само на крају обрачунског периода да би се у складу са рачуноводственим политикама урадила исправка потраживања/индиректан отпис и тај преглед углавном дају програмери. Поред потраживања за пружене комуналне услуге, потраживања од купаца садрже и друга потраживања (за камату, предујам и трошкове извршитеља и друго) која треба евидентирати на посебним рачунима. Све ово указује на то да евиденције потраживања јавних предузећа за пружене комуналне услуге нису тачне, потпуне и ажурне.

Узроци оваквог стања евиденција потраживања у јавним предузећима која пружају комуналне услуге, поред програмских решења којима предузећа располажу, у већој мери се могу наћи у пракси из ранијих година, недовољној хоризонталној и вертикалној повезаности запослених унутар предузећа и ван њега, односно у одсуству интерних контрола у циљу континуираног праћења и ажурирања (сравњења) потраживања од купаца.

Последица неажурних евиденција о потраживањима од купаца су рекламације на висину дуга, непокретање поступака извршења на време, отписивање потраживања због застарелости или ненаплативости. Поред тога, постоји и ризик да предузећа нису реално утврдила потраживања са аспекта признавања и вредновања у финансијским извештајима.

ЈКП Комуналац, Чачак препоручили смо да:

- (1) унапреде интерне контроле и предузму активности како би евиденције о потраживањима по основу пружених комуналних услуга биле потпуне, ажурне и тачне, а све у циљу ефикасније наплате потраживања (Налаз 1.2. Препорука број 5 – Приоритет 2) и*
- (2) директан отпис потраживања врше на основу Одлуке Надзорног одбора у складу су Правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама (Налаз 1.2. Препорука број 6 – Приоритет 2).*

2.3.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да унапреде интерне контроле и предузму активности како би евиденције о потраживањима по основу пружених комуналних услуга биле потпуне, ажурне и тачне, а све у циљу ефикасније наплате потраживања у одазивном извештају субјект ревизије је навео да постојећи информациони систем није давао могућност евидентирања на посебним контима главног дуга, камате и трошкова рада јавних извршитеља. ЈКП „Комуналац“ Чачак склопио је уговор са Привредним друштвом за пројектовање информационих система „INFOSYS“ Д.О.О. Ужице. Применом новог књиговодственог програма створиће се услови за унапређење интерних контрола и предузимање активности како би евиденције о потраживањима по основу пружених комуналних услуга биле потпуне, ажурне и тачне, а све у циљу ефикасније наплате

потраживања. Овај програм поседује могућност евидентирања старосне структуре потраживања. У предузећу је у току промена информационог система, а завршетак и стављање у потпуну функцију очекује се од 01.12.2024. године. (Докази: Акциони план, Уговор број 1212-3175/2023 од дана 21.12.2023. године).

(2) У вези са препоруком да директан отпис потраживања врше на основу Одлуке Надзорног одбора у складу су Правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама у одазивном извештају субјект ревизије је навео да је 31.12.2023. године директан отпис потраживања извршен на основу Пописа и то по Одлуци Надзорног одбора. У 2024. години није вршен директан отпис потраживања по пресудама, због дужег одсуства Председника Надзорног одбора, услед теже болести. У овом периоду, а до избора новог Председника, Надзорни одбор је заседао само у циљу разматрања основних одлука, неопходник за несметано пословање Предузећа. Директан отпис потраживања вршиће се искључиво по основу Одлуке Надзорног одбора и по основу пресуда, у складу са правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама. (Докази: Одлука Надзорног одбора ЈКП „Комуналац“ Чачак од дана 31. јануара 2024. године, Прилог 1 и Прилог 2 Извештаја Комисије за попис потраживања са стањем на дан 31.12.2023. године, Акциони план).

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.4 Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања.

2.4.1 Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин

2.4.1.1 Опис несврсисходности

Законом о комуналним делатностима предвиђено је да се јавна предузећа која пружају комуналне услуге код којих се крајњи корисник може утврдити, превасходно финансирају из цена комуналних услуга тј. из наплате својих услуга. Самим тим, неопходно је да јавна предузећа предузму све доступне мере и активности за наплату комуналних услуга. Процедура намирења новчаних потраживања насталих из комуналних делатности путем принудне наплате прописана је Законом о извршењу и обезбеђењу. Иако су јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала мере и активности у циљу наплате потраживања, иста нису примењивала све расположиве мере, нити су мере и активности предузимале у истом обиму и систематично. Постоји више узрока оваквог понашања јавних предузећа: недостатак интерног акта и јасно успостављених процедура, неажурне базе података о корисницима комуналних услуга, програмска решења која не пружају адекватне информације у правом тренутку, недостатак финансијских средстава за

покретање поступака принудне наплате уз велики број корисника услуга који номинално имају мале износе потраживања. Последица оваквог поступања у дужем временском периоду су значајни износи потраживања у пословним књигама предузећа која су тешко наплатива.

ЈКП Комуналац“, Чачак препоручили смо да:

(1) опомене за плаћање доспелог, а ненаплаћеног дуга достављају редовно и свим корисницима у циљу благовремене наплате потраживања (Налаз 2.3. Препорука број 10 – Приоритет 2);

(2) Споразуме за плаћање дуга на рате закључују у складу са одлукама (Налаз 2.3. Препорука број 13 – Приоритет 2) и

(3) поступак принудне наплате спроводе благовремено у мери у којој им финансијске могућности дозвољавају у циљу наплате потраживања пре наступања околности од утицаја на застарелост потраживања (Налаз 2.3. Препорука број 14 – Приоритет 2).

2.4.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да опомене за плаћање доспелог, а ненаплаћеног дуга достављају редовно и свим корисницима у циљу благовремене наплате потраживања субјект ревизије је навео да је процедура слања опомена за плаћање доспелог, а ненаплаћеног дуга регулисана донетим интерним актом/Правилником о наплати доспелих потраживања. У току је припрема слања опомена, правним и физичким лицима, за неизмирене обавезе, која ће бити реализована до 31. 03. 2024. године. (*Докази: Акциони план, Правилник о наплати доспелих потраживања, број 208/2 од 6. 3.2024. године*).

(2) У вези са препоруком да Споразуме за плаћање дуга на рате закључују у складу са одлукама субјект ревизије је навео да је Надзорни одбор ЈКП „Комуналац“ Чачак Одлуком број 203/9 од 18.12.2023. године прецизно дефинисао услове склапања репрограма дуга са физичким лицима за услугу одношења комуналног отпада. Споразуми о репрограму дуга закључиваће се искључиво у складу са Одлуком. Одлука Надзорног одбора број 203/9 од 18.12.2023. године. (*Докази: Акциони план, Одлука Надзорног одбора број 203/9 од дана 18.12.2023. године, Споразум о репрограму дуга број 24/35 од дана 14.3.2024. године, Правилник о наплати доспелих потраживања, број 208/2 од 6. 3.2024. године*).

(3) У вези са препоруком да поступак принудне наплате спроводе благовремено у мери у којој им финансијске могућности дозвољавају у циљу наплате потраживања пре наступања околности од утицаја на застарелост потраживања субјект ревизије је навео да је процедура покретања принудне наплате детаљно регулисана донетим Правилником. Преласком на нови информациони систем од 01.12.2024. године ЈКП „Комуналац“ Чачак биће олакшано праћење потраживања од корисника услуга, а самим тим и благовремено планирање динамике покретања поступака принудне наплате, у складу са финансијским могућностима предузећа, а имајући у виду и законски рок застарелости потраживања. (*Докази: Акциони план, Правилник о наплати доспелих потраживања, број 208/2 од 6. 3.2024. године*).

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.5 Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин.

2.5.1 Налаз 3.2. Јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, али то не раде у континуитету и систематично.

2.5.1.1 Опис несврсисходности

Успостављање контролних активности је неопходно како би се утврдило да ли се предузете активности и мере реализују и остварују ефекат – наплату потраживања. Активности праћења и анализирања ефикасности предузетих мера нису предвиђене одговарајућим интерним актом, али су садржане у Правилницима о систематизацији, у оквиру описа радних места запослених. Иако посматрана јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, то не раде у континуитету и систематично. Узроци оваквог стања су у програмским решењима која се или не користе или не пружају све потребне могућности, у недостатку интерних процедура, као и у недовољној хоризонталној и вертикалној повезаности запослених. Ризик несистематичног приступа у праћењу предузетих мера је неефикасна наплата потраживања.

ЈКП „Комуналац“, Чачак препоручили смо да у континуитету и систематично прате и анализирају предузете мере и у складу са тим предузимају даље активности у циљу ефикасније наплате (Налаз 3.2. Препорука број 17 – Приоритет 2);

2.5.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

У одазивном извештају субјект ревизије је навео да је ЈКП „Комуналац“ Чачак склопио уговор са Привредним друштвом за пројектовање информационих система „INFOSYS“ Д.О.О. Ужице. Преласком на нови информациони систем од 1. 12. 2024. године Предузеће ће имати могућности за ефикасно праћење доспелих потраживања и наплате закључених споразума о репрограму дуга. (*Докази: Акциони план, Уговор број 1212-3175/2023 од дана 21.12.2023. године*).

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.5.2 Налаз 3.3. Јавна предузећа о наплати комуналних услуга не извештавају на адекватан начин зато што наплату потраживања нису формулисала као мерљив циљ на годишњем нивоу, а подаци које кроз Упитнике достављају Министарству нису у потпуности реални и тачни.

2.5.2.1 Опис несврсисходности

Законом о јавним предузећима предвиђено је да јавна предузећа доносе дугорочни и средњорочни план развоја, годишњи програм пословања за сваку календарску годину и тромесечне извештаје о реализацији годишњег програма. Смерницама за израду годишњег програма пословања, јавна предузећа се обавезују да се у припреми програма придржавају

између осталог и стратешких докумената која примењују у свом пословању. ЈКП Комуналац, Чачак у дугорочним плановима развоја је као циљ, између осталог, дефинисао и укључио и побољшање наплате потраживања. Међутим, приликом израде годишњег програма пословања наплату потраживања није детаљно разрадио као један од циљева пословања у смислу да исти није формулисан или није формулисан тако да је мерљив, па се према томе ни у тромесечним извештајима о реализацији годишњег програма пословања не извештава о остварењу ових циљева. Узрок за наведено се може наћи у одсуству интерних контрола са акцентом на контролно окружење. Уколико извештавање о пословању на годишњем нивоу није у потпуности усаглашено са стратешким документима и детаљно разрађено по свим битним питањима, укључујући и наплату потраживања, јавља се ризик да дугорочни циљеви предузећа неће бити остварени на задовољавајући начин.

Законом о комуналним делатностима предвиђено је да јединица локалне самоуправе до краја фебруара текуће године достави Министарству извештај, на прописаном обрасцу, у вези са обављањем комуналних делатности у претходној години који, између осталог, садржи и податке о наплати потраживања. Ове податке за ЈЛС попуњавају предузећа која пружају комуналне услуге. Посматрана предузећа су доставила извештаје, али подаци у извештајима нису у потпуности реални и тачни. Узрок су евиденције којима предузећа располажу, као и недовољно посвећивање пажње попуњавању ових Упитника од стране запослених у предузећу. Последица оваквог извештавања је то што се не приказује стварно стање наплате потраживања.

ЈКП Комуналац, Чачак препоручили смо да:

(1) приликом припреме годишњег програма пословања наплату потраживања дефинишу као јасан и мерљив циљ у пословању и да извештавање о истом инкорпорирају у тромесечне извештаје о реализацији програма пословања (Налаз 3.3. Препорука број 18 – Приоритет 2)

(2) попуњавању Упитника којима се извештава Министарство за сваку комуналну делатност посвете довољно пажње и унесу тачне односно прецизне податке у складу са питањима из Упитника и евиденцијама којима располажу (Налаз 3.3. Препорука број 19 – Приоритет 2)

2.5.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да приликом припреме годишњег програма пословања наплату потраживања дефинишу као јасан и мерљив циљ у пословању и да извештавање о истом инкорпорирају у тромесечне извештаје о реализацији програма пословања субјект ревизије је навео да ће у припреми годишњег Програма пословања за 2025. годину дефинисати наплату потраживања као јасан и мерљив циљ у пословању, и извештавање о истом инкорпорирати у тромесечне извештаје о реализацији програма пословања. *(Доказ: Акциони план).*

(2) У вези са препоруком да попуњавању Упитника, којима се извештава Министарство за сваку комуналну делатност, посвете довољно пажње и унесу тачне односно прецизне податке у складу са питањима из Упитника и евиденцијама којима располажу субјект ревизије је навео да ће приликом попуњавања упитника који се односе на управљање комуналним отпадом, а који се достављају Министарству, Предузеће предузети неопходне активности како би се доставили тачни подаци у складу са питањима из упитника. *(Доказ: Акциони план).*

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године

2.6 Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања.

2.6.1 Налаз 2.4. Јавна предузећа не ажурирају редовно евиденције о корисницима комуналних услуга – физичким лицима, односно немају потпуне и ажурне податке

2.6.1.1 Опис несврсисходности

Интерним актима/Одлукама надлежних органа ЈЛС – субјеката ревизије донетим на основу Закона о комуналним делатностима утврђена је обавеза корисника комуналне услуге да све промене од значаја за пружање, утврђивање обима и наплату комуналних услуга пријаве у одређеном временском року. Поред тога, предузећима је Законом о комуналним делатностима дата могућност да прибаве личне податке за грађане од стране полиције или друге податке из евиденција које води у складу са законом, због неизвршења законом утврђених обавеза од стране корисника услуга. Такође, Законом о електронској управи и Уредбом о начину вођења Метарегистра дата је могућност јавним предузећима да ажурирају своје евиденције. Међутим, и поред ових могућности Јавна предузећа/субјекти ревизије евиденције о корисницима услуга – физичким лицима не ажурирају редовно, односно немају потпуне и ажурне податке о физичким лицима корисницима услуга, који су, осим за тачно фактурисања услуга, посебно значајни за наплату потраживања, уколико корисници услуга своје обавезе не измирују благовремено. Узрок за наведено су чињенице (1) да се у пракси недовољно користе законске могућности које омогућавају приступ подацима и овлашћења предвиђена одлукама оснивача; (2) да корисници услуга нису увек ажурни у испуњавању своје обавезе из Одлука ЈЛС да пријаве промене које су од утицаја за утврђивање и наплату потраживања; као и (3) да у оквиру самог предузећа не постоји адекватно информисање и комуникација између организационих делова у ажурном преузимању прибављених података. Непостојање ажурних података о корисницима услуга, поред нетачног фактурисања услуга, доводи и до проблема у наплати потраживања, нарочито у случају када треба покренути поступке принудне наплате, што може довести и до ненаплативости потраживања

ЈКП Комуналац, Чачак препоручили смо да искористе све законске могућности и овлашћења за прибављање идентификационих података корисника и усвоје план активности за утврђивање и ажурирање података о корисницима – физичким лицима, у циљу ефикасне наплате потраживања по основу пружених услуга (Налаз 2.4. Препорука број 15 – Приоритет 3);

2.6.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

У одазивном извештају субјект ревизије је навео: Служба за рад са корисницима услуга на терену редовно врши уређивање базе података корисника у делу јединственог матичног броја грађана. Теренским радом, врши прикупљање доступних матичних бројева. Поред прибављања података о матичном броју корисника услуга од Полицијске управе, предузеће планира да поднесе захтев за регистрацију и приступ на Јединствену информационо-комуникациону мрежу електронске управе. (Доказ: Акциони план).

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

3 МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо Одазивни извештај, који је поднело ЈКП „Комуналац“, Чачак. Оценили смо да је одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице ЈКП „Комуналац“, Чачак веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације (доказа за отклоњене несврсисходности првог приоритета и акта субјекта ревизије којим су планиране активности на отклањању откривених несврсисходности). Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у Одазивном извештају које је поднео субјект ревизије, ЈКП „Комуналац“, Чачак задовољавајуће.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаних у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из одазивног извештаја.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
5. април 2024. године